

Bariéry porozumění ve virtuálním studijním prostředí (Mgr.Kamil KopeckýPh.D.)

Obsah kapitoly

Text kapitoly

E-learning není pouze nějaká tendence, ale při jeho využívání se jedná o dlouhodobý trend spjatý se stále více komplikujícími podmínkami našeho života i výkonu našich profesí. Tak se pojďme společně podívat, které limity a bariéry náš život i profesi ovlivňují.

„Rozhovor“ ve virtuálním studijním prostředí zatím neumožňuje takový rozsah porozumění jako rozhovor reálný, v reálném čase a za přítomnosti účastníků rozhovoru, kdy je můžeme vnímat všemi smysly, slyšet všechny nuance jejich hlasového projevu, postřehnout např. jejich napětí, bezděčné projevy nervozity, uspokojení apod. díky čemuž můžeme mnohem adekvátněji reagovat. Toto jsou **bariéry porozumění**, které jsou dány charakterem virtuálního studijního prostředí, a které mohou být odstraněny až poté, co se např. technickým zdokonalováním toto prostředí dále přiblíží reálu. Musíme proto usilovat o překonávání překážek rozumění.

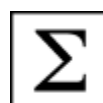

Ikona5

Rozumění a porozumění pojímáme nejen na základě logiky výpovědi, ale i na základě **Gadamerovy hermeneutické logiky otázky a odpovědi**, jež chápe rozumění a porozumění jako účast na smyslu, tradici a samozřejmě na dialogu. V tomto dialogu jsou rovněž určité **limity, bariéry porozumění**, které mají multikauzální založení. Jmenujme alespoň ty, které jsou nejmarkantnější:

- kulturní a národní odlišnost
- celkové životní naladění
- osobnostní vybavení a charakteristika
- typ myšlení, paradigma racionality
- oborové difference
- generační difference
- zkušenostní a vědomostní difference
- jazyková bariéra

Virtuální studijní prostředí poskytuje prostor pro komunikaci, „dialogy“ různé úrovně angažovanosti zaměřené a sdílenou pracovní plochu. V tomto prostředí a ve vztahu k němu vznikají specifické bariéry dané tím, že učitelé a účastníci kurzů, popř. kurzů nejsou dostatečně informaticky vzděláni. Počítačová gramotnost a ochota pracovat prostřednictvím ICT jsou jedním z předpokladů efektivity výuky a studia. Prvořadé jsou pochopitelně didakticko-technologické kompetence vyučujícího, protože bez nich by kurz nemohl vzniknout a fungovat.

Dalším problémem, který může znamenat podstatný zásah do procesů rozumění a porozumění, a který se může ve virtuálním studijním prostředí potencovat, protože nemáme okamžitou zpětnou vazbu k jednotlivým krokům na cestě k porozumění, jsou **interpretační chyby**.

Nástrahy interpretačních chyb ve virtuálním studijním prostředí musíme nejen zohledňovat jako zdroje budoucího neporozumění, ale musíme je také usilovně odstraňovat. **Interpretační chyby** jsou dány především:

- trivializovaným myšlením
- iracionalismem
- ritualizovaným myšlením
- nekritickým myšlením
- naivním myšlením

- konvenčním myšlením
- tradicionalistickým myšlením
- černobílým myšlením
- stereotypním myšlením
- objektivistickým myšlením
- Ve všech fázích práce ve virtuálním studijním prostředí musí být vždy k dispozici prostor pro otázky a odpovědi, které postihují a akceptují různé přístupy pedagogické a studentské, a které vyúsťují k pochopení kontextu a nadřazených souvislostí pojednávaných témat a toto porozumění propojují s osobnostmi požadavky a potřebami studentů a učitelů.

Partnerství studentů a učitelů se může ve virtuálním studijním prostředí promítnout i do stále hlubšího vzájemného dorozumění tím, že pěstujeme otevřené, flexibilní, dynamické myšlení.

Měli bychom si uvědomovat, že přílišná oborová ohraničenost ve výuce neodpovídá tomu, jaké jsou tendence interdisciplinárního až transdisciplinárního přístupu věd ke zkoumaným částem přírody, společnosti i člověka jako jednotlivce.

1. Projektová forma výuky, zaměření se na presentování toho, k čemu jsme ve svém studiu dospěli, reflexe toho, co nám předkládají ostatní, sebereflexe toho, co a jak předkládáme my, má prostor i ve virtuálním studijním prostředí a může vést k potřebnému porozumění a dorozumění, v němž se prosazují i všechny třídy řečových aktů:
2. **Komunikativa**
3. **Konstantiva**
4. **Representavita**
5. **Regulativa**

Výuka a studium bez možnosti komunikace by byly nepatřičné v době, kdy diferentní svět je pro nás stále méně přehledný, kdy ale máme k dispozici informační a komunikační technologie, jejichž možností nevyužíváme vždy zcela beze zbytku.

Pro koncepci vzdělávání, které není zaměřeno pouze na technologickou a byrokratickou náročnost života v naší civilizaci, pro vzdělávání, které chce tyto horizonty překračovat a být bytostným vzděláváním, je podstatné věnovat pozornost nejen možnostem, ale i limitům, které s sebou využívání ICT při tomto procesu nese. Samo využití virtuálního studijního prostředí nezajišťuje pozitivní výchovně vzdělávací efekty. Je pouze (i když vynikajícím) nástrojem. Je třeba zvažovat PROČ a JAKÝCH prvků tohoto NÁSTROJE POUŽÍT.

Hotovo. Právě jste dočetli poslední řádky poslední kapitoly. Gratuluji vám a oceňuji vaše studijní úsilí. Pokud ovšem máte pocit, že potřebujete „osvěžit“ svou paměť a připomenout si některé důležité pasáže textu, nic vám nebrání tomu, aby jste otevřeli stránky textu, který si potřebujete zopakovat a připomenout.

Literatura ↑

Ikona7 Hausenblas, Ondřej. Špatné zprávy o školství a zacpané uši. IN: Literární noviny. 19. 1. 2004. Občanské noviny I.

Toffler, Alvin a Tofflerová, Heidi. Nová civilizace. Třetí vlna a její důsledky. Praha 2001.

Beck, Ulrich. Die Industriegesellschaft schafft sich selber ab. In: Frankfurter Allgemeine Zeitung. 19. October. 1990.

Volně podle Polákové. Poláková E. : Výklad niektorých pojmov alternatívneho vzdelávania. In: Technológia vzdelávania. Roč. 47, 2003 - 2004. Č. 4, s. 126.